

Dokumenttyp Rutin	Ansvarig verksamhet Region Värmland	Version 1	Antal sidor 3
Dokumentägare Anna-Karin Törnqvist Utvecklingsledare	Fastställare Lena Gjevort Hälso- och sjukvårdsdirektör	Giltig fr.o.m. 2023-05-29	Giltig t.o.m. 2025-05-28

Transport av patient med psykiatriskt vårdbehov

Gäller för: Hälso- och sjukvård

Inledning

Denna rutin beskriver tillvägagångssätt och ställer krav på hur hälso- och sjukvården i Värmland ska hantera transport av suicidnära patient och/eller patient med psykiatriskt vårdbehov till eller mellan vårdande enheter. Rutinen utgår från och kompletterar regionens riktlinje **Suicidprevention (RIK-24968)**.

Vid byte av vårdnivå behöver hälso- och sjukvården i Värmland säkerställa att patienten kommer till mottagande enhet på ett tryggt och säkert sätt. När behov föreligger ska psykiatriskt och somatiskt vårdbehov tillgodoses under direkt förflyttning mellan olika vårdnivåer. Vid transport av patient med psykiatriskt vårdbehov, och/eller vid bedömd självmordsbenägenhet ska adekvata säkerhetsarrangemang säkerställas.

Ansvar

Vid byte av vårdnivå ansvarar hälso- och sjukvårdspersonal för att:

- säkerställa att patienten tas emot inom bedömd tid hos nästa vårdgivare.
- vid behov tillse att patient åtföljs av utsedd personal till nästa vårdgivare.

Vårdande enhet ska i samråd med mottagande enhet planera för byte av vårdnivå. För att säkerställa en trygg överlämning och en fungerande vårdkedja får inte ansvaret för patienten släppas innan nästa patientansvarig tagit vid.

Servicetrafik och ambulans

Servicetrafik kan användas för patienter som kan åka sittande eller i sin rullstol och inte har behov av övervakning eller vård under resan.

Ambulans kan bli aktuell för patienter som behöver vård eller behandling samt övervakning under transporten. En ambulans är bemannad med två personal varav minst en är sjuksköterska. När patienten behöver vård eller övervakning under transport ska beställningen göras av legitimerad personal.

Om patient har behov av liggande transport, med eller utan vårdbehov ska alltid transportjournal skrivas av vårdande enhet innan transport. Transportjournal ska medfölja patienten vid alla liggande transporter från vårdenhet.

Läs mer om Transport och beställning av sjuktransport via www.regionvarmland.se/sjuktransporter samt i riktlinjen som finns i **Vida Sjukresor (RIK-17991)**.

Ambulansbeställningen

Den medicinska prioriteringen av ambulansuppdrag hanteras av SOS Alarm och under dag/kväll av erfarna ambulanssjukköterskor från ambulanssjukvården.

Prioriteringen av ambulansuppdrag görs utifrån ambulanssjukvårdens larmkriterier enligt nedan:

Prio 1

Misstänkt livshotande tillstånd. Närmaste ambulans skickas direkt.

Prio 2

Akut, men inte livshotande tillstånd. Ambulans skickas ut omgående.

Prio 3

Inte akut, men i behov av vård och övervakning av ambulanspersonal under transport. Väntetiden kan bli längre beroende på hur akutberedskapen ser ut i regionen för tillfället. SOS Alarm kan ibland meddela en uppskattad tid på hur länge patienten får vänta på ambulansen.

Bedömning av transportbehov

Vid transport av patient med psykiatriskt vårdbehov, och/eller vid bedömd självmordsbenägenhet ska alltid en individuell bedömning göras för att ta ställning till:

- patientens inställning till förflyttning
- patientens behov av skydd under transporten
- om transport kan ske med minimal eller liten risk för hot eller våld
- hur förflyttning ska ske och vilka som kan/ska medfölja

Bedömningen kan utmytna i något av följande transportalternativ:

- **Patienten åker tillsammans med närstående utan medföljande personal**
Närstående kan med fördel transportera patient med egen bil om möjlighet finns.

Om transport sker med Servicetrafiken ska vårdande enhet beställa transporten och meddela Servicetrafiken att närstående medföljer. Vid beställningen ska Servicetrafiken informeras om att närstående ska ha returresa.

- **Närstående och personal från vårdande enhet åker med patienten**
Vid transport i personbil ska patienten sitta till höger i bilens baksäte (inte bakom föraren) och personal ska sitta bakom föraren. Bildörrar ska aldrig låsas med så kallat barnlås.

Om transport sker med Servicetrafiken ska vårdande enhet beställa transporten och meddela Servicetrafiken att närstående och personal medföljer. Vid beställningen ska Servicetrafiken informeras om att medföljande personal ska ha returresa till mottagningen. Servicetrafiken står för kostnad av medföljande personal. Transport sker beställning av sjuktransport via www.regionvarmland.se/sjuktransporter

- **Ingen närstående åker med patienten**
När det inte medföljer någon närstående ska minst två sjukvårdspersonal åka med. Vid transport i personbil (inklusive taxi) ska patienten sitta till höger i bilens baksäte (inte bakom föraren) och personal ska sitta bakom föraren. Bildörrar ska aldrig låsas med så kallat barnlås.

Om transport sker med Servicetrafiken ska mottagningen beställa transporten och meddela Servicetrafiken om medföljande personal. Vid beställningen ska Servicetrafiken informeras om att medföljande personal ska ha returresa till mottagningen. Servicetrafiken står för kostnad av medföljande personal. transport sker beställning av sjuktransport via www.regionvarmland.se/sjuktransporter

- **Ambulans/sjuktransport**

När patient har behov av vård och/eller övervakning under transport sker beställning av sjuktransport via www.regionvarmland.se/sjuktransporter

- **Begäran om hjälp/biträde av polis (polishandräckning)**

Om patient motsätter sig transport till annan vårdnivå eller om det finns behov av personligt skydd för patient och/eller vårdpersonal i samband med undersökning eller vid transport till annan vårdnivå ska legitimerad läkare konsulteras för bedömning om vårdintyg enligt lagen om psykiatrisk tvångsvård (LPT). Detsamma gäller om patienten inte frivilligt går med på undersökning, inte går att få tag på eller upplevs vara i behov av omedelbar hjälp för att inte skada sig själv eller andra.

När patient som inledningsvis medföljer frivilligt senare avviker vid förflyttning mellan olika vårdnivåer ska vårdande enhet/medföljande personal omgående kontakta legitimerad läkare för bedömning om vårdintyg och begäran om hjälp/biträde av polis (polishandräckning).

Hjälp/biträde av polis (polishandräckning) kan, om det föreligger behov bli aktuellt enligt samma bestämmelse. Det är intygsskrivande läkare som ansvarar för att vårdintyget kommer mottagande enhet tillhanda. Vårdintyget ska följa patienten och handhas av medföljande vårdpersonal/ambulanspersonal/polis. Vårdintyget ska inte handhas av patienten. I ytterområden kan det ta tid från att begäran om polishandräckning registrerats till dess att polis är på plats vilket är viktigt att vårdande enhet känner till.

Läs mer om vårdintyg och polishandräckning i ***Vårdintyg enligt lagen om psykiatrisk tvångsvård, läkares bedömning (VÅR-11588)***

Dokumentet är utarbetat av: Anna-Karin Törnqvist, Herbert Ornstein, Sophie Roos, Jürgen Staub Lambrecht, Torbjörn Nyvall, Desirée Söderlund